

Швейцарії» від 13.07.1983 року, серія А, № 66. -URL: // [www.echr.coe.int](http://www.echr.coe.int).

28. Рішення у справі Моннелл і Моріс проти Сполученого Королівства від 2.03.1987 р., сер.А, т.115. -URL: // [www.echr.coe.int](http://www.echr.coe.int).

29. Конституція України // ВВР України. -1996. -№ 30. -Ст.141.

30. Закон України «Про судоустрій України» від 7.02.2002 р., № 3018 // Офіційний вісник України. -2002. -№ 10. -Ст.54416.

31. Коментар до Закону «Про судоустрій України» /За заг. ред. В.Т. Маляренка. -К.: Юрінком Інтер, 2003. -464 с.

32. Конституція України: Науково-практичний коментар /В.Б. Авер'янов, О.В. Батанов, Ю.В. Баулін та ін.; Ред. кол. В.Я. Тацій, Ю.П. Битяк, Ю.М. Грошевой та ін. -Харків: Вид-во «Право»; -К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. -808 с.

33. Абросимова Е.Б. Судебная власть в Российской Федерации: система и принципы. -М.: Ин-т права и публичной политики, 2002. -160 с.

34. Маляренко В.Д. Про стан здійснення судочинства

у 2004 р. і завдання на 2005 р. // Вісник Верховного Суду України. -2005. -№ 3. -С.14-16.

35. Мещерякова Н. До європейської моделі судової влади // Юридичний вісник України. -12-18.02.2005. -№ 6.

36. Ларін М. Право на доступ до правосуддя: ілюзорне чи реальне? // Юридичний вісник України. -№ 40. -4-10.10.2003.

37. Рішення Європейського суду з прав людини щодо України. /Харківська правозахисна група. -Харків: Фоліо, 2004. -Вип.3. -280 с.

38. Судебные системы западных государств /Урьяс Ю.П., Туманов В.А., Егоров С.А. и др. -М.: Наука, 1991. -240 с.

39. Марочкін І.Є. Доступність правосуддя // Проблеми законності: Республ. міжвідом. наук. зб. -2003. -Вип.58. -С.125-131.

40. Eur. Court H.R. Colozza v. Italy, Judgment of 12 February 1985. Series A. No.89. -URL: // [www.echr.coe.int](http://www.echr.coe.int).

Надійшла до редколегії 17.06.2005

#### ОВЧАРЕНКО Е.Н. ДОСТУПНОСТЬ ПРАВОСУДИЯ В КОНТЕКСТЕ ЕВРОПЕЙСКОЙ КОНВЕНЦИИ ПО ПРАВАМ ЧЕЛОВЕКА

Исследуются проблемы построения судебной системы Украины в свете зрения европейских стандартов в отношении обеспечения доступа к правосудию; рассматриваются пути их реализации в действующем законодательстве о судоустройстве.

\*\*\*

#### OVCHARENKO O.M. ACCESS TO JUSTICE THROUGH THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS

The structure of judiciary of Ukraine is researched through the vision of standards of the European Convention on human rights that include access to justice; problems of their implementation in the legislation on judiciary are discussed.



#### **А.А. ПИСЬМЕНИЦЬКИЙ**

канд. юрид. наук, доц.

Національний університет внутрішніх справ

УДК 366.636+342.5(477)

## **ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ З ГІЛКАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ**

Досліджені питання щодо відповідності правового режиму і правового статусу засобів масової інформації в Україні вимогам формування громадянського суспільства та загальним принципам теорії правової держави.

Процес формування фундаменту правової держави в Україні у вигляді якісного та кількісного зростання показників громадянського суспільства є такою соціальною еволюцією, яка неможлива без цивілізованого розвитку інформаційного простору, взагалі, та демократичного

функціонування засобів масової інформації, зокрема.

Актуальність дослідження процесів правового та законодавчого забезпечення й регламентації діяльності ЗМІ обумовлюється також процесами, що відбувались і відбуваються в Україні до і після президентської виборчої кам-

панії 2004 року, яка отримала поширену самими засобами масової інформації назву "помаранчевої революції". Означені процеси, безумовно, сприяли формуванню громадянського суспільства в Україні. Так, наприклад, в аспекті формування таких умов громадянського суспільства, як громадська політична активність й забезпечення свободи інформації, права на інформацію, подолання прихованої цензури, стало можливим говорити, що ці засади майбутньої правової держави почали стверджуватись, набувати реального змісту й втілення в суспільних відносинах останнього періоду.

Розкриття означеного комплексу питань вбачається доцільним за наступними напрямками:

1. Комплексність і галузева направленість становлення інформаційного законодавства і права в Україні та перспективи їх розвитку.

2. Адаптація означеної сфери юриспруденції в системі професійної освіти та підготовки кадрів.

3. Становлення якості правового статусу засобів масової інформації на шляху зростання їх впливу на гілки державної влади й суспільну свідомість.

4. Зворотній вплив органів державної влади й органів місцевого самоврядування на засоби масової інформації та правовий режим цих процесів.

В означеному контексті окреслених питань вбачається доцільним використання цілої низки прийомів та способів їх об'єктивного розкриття. Так, наприклад, корисним є застосування структурно-логічного підходу до визначення системної суті інформаційного законодавства і права. Водночас, враховуючи особливість хронології розвитку інформаційно-правової сфери юриспруденції в Україні, представляється логічним використання історичного методу та матеріалістичної діалектики. Зіставлення вітчизняних інформаційно-правових процесів з досвідом держав-колішніх республік ЄСРП для оцінки якості правового регулювання інформаційної діяльності та, зокрема, діяльності засобів масової інформації дає підстави для висновку про можливість порівняльного підходу до означеного кола питань.

Загалом методологія, що використовується у дослідженні окреслених вище питань, включає переважно порівняльний метод, структурно-логічний метод та метод наукового прогнозування. В окремих питаннях застосовується також математичне моделювання, як інструмент визначення шляхів можливого удосконалення інформаційного законодавства України.

Рівень демократії у нашій країні потребує більшого захисту та упорядкованого руху інформації. Ми є свідками процесу швидкого створення правового простору в інформаційній діяльності, регулювання національними нормативно-правовими актами відносин як у самих засобах масової інформації та інших інформаційних структурах і установах, так і поза їх межами - з іншими юридичними та фізичними особами.

Значне накопичення нормативно-правового масиву у цій сфері, формування самостійних правових інститутів і норм, принципів інформаційного права та наявність інших ознак дало підстави висловлювати сьогодні думку про формування цього законодавства в окрему галузь - інформаційне право. Хоч ця думка не є загально визнаною

юристами-практиками і юристами-вченими, вона є реалією сучасного розуміння системи юридичних спеціальностей та відгуком на бурхливий законотвірний процес в Україні. Відносно доцільності такого підходу і такого наукового бачення цієї проблеми схиляються відомі українські науковці-юристи: В.В. Медведчук, М.Я. Онуфрійчук, В.Д. Гавловський, В.Г. Гончаренко, А.А. Письменицький, О.Д. Святоцький, М.В. Цвік, В.С. Цимбалюк, С.С. Яценко та інші. Подібної думки дотримуються і деякі російські вчені-юристи: С.С. Алексєєв, Ю.П. Тихоміров, Ю.М. Батурін, О.Б. Венгеров та інші.

Новітні реалії у економічному та соціальному житті сучасної епохи приводять до того, що починають складатися, як висловлюється академік С.С. Алексєєв, нові "тласти соціальності" [1, с.55-60], що дають поштовх до формування цілих галузей права, покликаних стати основою для вирішення складних економічних та соціальних проблем. Іншими словами, вони мають посередувати ці нові "тласти соціальності". Такими галузями права є екологічне право, *інформаційне право*, підприємницьке право.

Розташування інформаційного права в структурі юриспруденції характеризується як відповідний елемент, що за внутрішніми ознаками належить до блоку юридичних наук галузевого напрямку. Це можна проілюструвати не тільки типовими критеріями побудови дисципліни, але й традицією, що склалася у побудові інформаційного законодавства. Так, загальний комплекс положень, що закріплюються у інформаційному законодавстві, як категоріальний апарат та низка інформаційно-правових принципів, - є структурною складовою "загальної частини". Відповідно - сукупність норм, відображених в законодавстві та спрямованих на регулювання видових груп інформаційних відносин, формують структурну складову - "особливу частину".

Загальна практика характеристики будь-якої галузі права передбачає визначення сукупності юридичних норм і інститутів права за ознакою єдності (однорідності) об'єкту регулювання, спорідненості груп норм, що регулюють відносини єдиного типу. У даному випадку йдеться про інформаційні відносини і про право на інформацію, як основні критерії такого поєднання інститутів і норм. Саме з приводу права на інформацію виникає більшість інформаційних правовідносин. При цьому право на інформацію пропонується розуміти у більш розгорнутому обсязі, ніж це сформульовано, наприклад, у статті 34 Конституції України, або в статті 19 Загальної декларації прав людини (1948 р.). Сучасне розуміння права на інформацію являє собою структуру, що містить не менш семи складових та дві умови, і може бути сформульована у наступному вигляді: право на інформацію - це право людини і громадянина на пошук і отримання, виготовлення, використання і зберігання, поширення і захист інформації у будь-якій, вільно вибраній, спосіб та не залежно від державних кордонів<sup>1</sup>.

Ще однією умовою формування галузі інформаційного права виступає формування у означеній сфері юридичних норм самостійних споріднених родовими об'єктом і предметом регулювання інститутів права. Серед таких

<sup>1</sup> Авторське формулювання.

прикладів формування інформаційно-правових інститутів права можна визначити: інститут комп'ютерного права, інститут рекламного права, інститут інформації з обмеженим доступом, інститут журналістського права та інші.

Накопичення нормативно-правового масиву актів, що спрямовані на регулювання інформаційних відносин у суспільстві – це також є складовою, що характеризує процеси формування інформаційної галузі законодавства і галузі інформаційного права. Тим більш, що цей процес вступає сьогодні в стадію систематизації, початковий етап якого розвивається інкорпоративним шляхом. Так, в період з 1996 року по 2001 рік юристами-науковцями і практиками були підготовлені чотири інкорпоративні збірки інформаційного законодавства. На наступному етапі – підготовці кодифікованого акта інформаційного законодавства, що розвивається у сучасний період у Верховній Раді України, в її постійних комісіях знаходяться на опрацьованні не менш двох варіантів проекту кодексу інформаційного законодавства України.

Найбільш вагому частину інформаційного права і законодавства складає нормативний та науковий матеріал, що стосується такої сфери інформаційно-правових відносин, як відносини в засобах масової інформації.

Не випадково в нашій країні, у близькому і далекому зарубіжжі інформаційні відносини набувають все більшої значимості і є об'єктом постійної уваги законодавців, а засоби масової інформації порівнюють за силою впливу на свідомість суспільства, з четвертою владою. Саме вони активно формують громадську думку, створюють той чи інший політико-правовий фон і наше уявлення про доступне та заборонене, моральне і аморальне. Інформація є інтелектуальним надбанням народу і держави, складовою напрямів і темпів реформування економіки, адміністративної системи, демократичних перетворень.

Тим, що ЗМІ виступають, стосовно держави, у ролі певного соціального контролера, може бути виправдане їх умовне найменування, як зазначалось, багатьма авторами "четвертою (після законодавчої, виконавчої і судової) гілкою влади" [2], яке, однак, є дуже умовним. Тому розумним буде вважати науково неспроможною точку зору А.Б. Венгерова про те, що засоби масової інформації реально є четвертою гілкою влади в державній системі "розподілу влад". Подібного роду твердження зазвичай ґрунтуються посиленнями на виняткове значення ЗМІ не тільки в інформуванні своїх глядачів, читачів, слухачів, але й у реальній здатності нав'язувати їм ті чи інші оцінки, ідеали, уявлення. Цю соціальну роль засобів масової інформації дуже часто виділяють у їх політико-правовому аналізі. Обґрунтовуючи право ЗМІ іменуватися четвертою владою, посилаються на ту запеклість, з якою йде боротьба між різними політичними силами за володіння цієї владою. Хто володіє інформацією - той володіє і владою, саме так часто формулюється ситуація, що виникла в цій сфері. Однак, це не є підставою доповнювати зміст теорії правової держави та принципу "розподілу влад", запропонованими Ш. Монтеск'є, ще й четвертою гілкою влади, існуючої поряд із трьома класичними, засобів масової інформації. Насамперед, це стосується електронних ЗМІ, котрі мають найбільшу можливість керувати, маніпулювати потоками інформації в сучасній державі. Не перекохане і посилення на здатність ЗМІ виконувати властиві

системі поділу влади функції стримування і виступати як протидія по відношенню до законодавчої, виконавчої та судової влади, а також до влади глави держави; її здатність служити народу, а не тільки тим чи іншим політичним силам, гірше того, окремим лідерам. У той же час, не можна заперечувати реальності її політичної влади, здатності впливати на суспільні відносини, на окремі гілки влади на правовій основі. Не тільки теоретичний аналіз, але й історичний досвід багатьох держав показують можливість впливу ЗМІ на рішення багатьох найважливіших політичних задач, зміни політичних лідерів, режимів, урядів, досягнення компромісів між гілками єдиної державної влади [2, с.14-15]. Проте, розуміння засобів масової інформації як гілки державної влади, не витримує елементарної критики. Насамперед, і це головне, ЗМІ не є частиною державної політичної влади у власному змісті цього слова, і вже, тому не можуть розглядатися, як її гілка. Тільки частина з них перебуває у державній власності, але й останні владними повноваженнями не володіють і владних рішень не приймають. Передані ЗМІ повідомлення, на відміну від державних велінь, не мають обов'язкового характеру і не вимагають обов'язкового виконання, у силу чого ніяк не можуть розглядатися в системі гілок єдиної державної влади. Засоби масової інформації відрізняються від державної системи відсутністю владних ієрархічних структур, взаємної підпорядкованості. Їхнє оптимальне функціонування вимагає, щоб вони були і залишалися "розділеними", не прагнули до монополізації. Будь-яка монополія (тим більше у виді владної структури) у сфері діяльності засобів масової інформації підриває їх можливість виконувати роль стримувань і протидій між різними гілками влади. Таким чином, ЗМІ, будучи могутньою ідеологічною, впливовою на державну владу силою, у той же час не мають ознак політичної державної влади. Важливо, щоб політики, незалежно від того, яку гілку влади чи партію вони представляють, відносилися до ЗМІ позитивно, що перетворює їх інформацію у відображену різноманітність, найважливіший засіб реалізації принципу свободи інформації. Без такого відношення неможливе існування вільної преси, радіо, телебачення, діяльність яких повинна ґрунтуватися на принципі взаємної відповідальності з політичними структурами. На цій основі повинні забезпечуватися суспільна воля і плюралізм, складатися гарантії від підпорядкування ЗМІ вузькому і тимчасовому політичному інтересам [3, с.32-33]. Разом із тим, засоби масової інформації не можна не визнати частиною системи стримувань і протидій, що, на додаток до класичної тріади галузей державної влади, забезпечують стабільність громадянського суспільства [4, с.60-68]. Таким чином, можна зробити висновок, що *засоби масової інформації повинні виступати як комунікації між різними гілками влади, як засіб оцінки їх роботи, контролю над ними з боку суспільства* [5, с.24].

Актуальною є і проблема підготовки фахівців з професійних юридичних напрямків: правового захисту інформації, зв'язків з засобами масової інформації, інформаційного законодавства і права. Сучасний стан підготовки фахівців правознавців та спеціалістів правоохоронної діяльності не враховує нагальних потреб суспільства у тому сенсі, що великий обсяг законодавства у цій сфері студентами (курсантами, слухачами) взагалі не вивчається. Втім

йдеться про обсяг юридичного матеріалу, що складається з більш 30 самостійних (тобто таких, що не входять до жодного галузевого законодавства) законів, а також великої кількості (більше сотні) підзаконних актів. Окремі інформаційно-правові норми знаходять своє відображення у конституційному, цивільному, кримінальному, адміністративному та інших сферах законодавства і права. До того ж, треба враховувати і значну кількість міжнародно-правових актів у цьому напрямку. Формується і достатньо великий обсяг монографічної наукової юридичної літератури, що є науково-методичною базою для дослідження як права на інформацію, так й інформаційного права. Крім того, Вищою атестаційною комісією України у 2003 році прийнято рішення про введення до переліку юридичних спеціальностей: 12.00.07 – Теорія управління. Адміністративне право. Фінансове право, ще й *Інформаційне право*.

Найважливішими складовими структури інформаційного законодавства України виступають Закони України "Про інформацію" (1992 р.) [6], "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні" (1992 р.) [7], "Про видавничу справу" (1997 р.), "Про телебачення і радіомовлення" (1994 р.) [8], "Про рекламу" (1996 р.) [9], "Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення" (1997 р.) [10] та ін. Особливої уваги заслуговує поняттєвий апарат даного законодавства, порядок і правила створення і ресестрації органів преси і видавничої діяльності, діяльності аудіовізуальних засобів масової інформації.

Перевагою в процесі регулювання інформаційних суспільних відносин володіє, звичайно, Конституція України (ст.34), як акт прямої дії і базовий Закон України "Про інформацію". Решта нормативних актів видана у виконання даних законів, на їх підставі і повинні їм повністю відповідати. Тому, в загальній системі нормативно-правових актів, направлених на регулювання процесів інформатизації, мінімальна роль повинна належати відомчій нормотворчості, результатом якої повинне бути, переважно, видання актів рекомендаційного, методичного (науково-методичного) характеру.

Величезним досягненням Конституції України (ст.92) є і положення про те, що виключно законами України визначаються основи освіти і діяльності засобів масової інформації [12]. Вперше це положення отримало конституційне закріплення, що виключає можливість відходу до старого адміністративно-командного методу регулювання даною сферою. Вирішене питання і конституційного закріплення проблеми правового інформування, як найважливішого аспекту інформаційних відносин на сучасному етапі становлення демократичної держави. Так, ст.57 Конституції визначає, що закони та інші нормативні акти, які визначають права і обов'язки громадян, не доведені до населення в порядку, передбаченому законом, є недійсними і, одночасно, закріплює право кожного знати свої права і обов'язки.

Проте, слід зазначити, що, як і раніше, не визначена колегіальна або індивідуальна відповідальність державних органів і посадовців за невчасне доведення або не доведення взагалі законодавства і інших нормативних актів до населення.

П.20 ст.85 та пп.13-14 ст.106 Конституції визначають

також повноваження Президента України і Верховної Ради України відносно формування державних органів регулювання засобами масової інформації: Національної ради України з телебачення і радіомовлення і Державного комітету із телебачення і радіомовлення. Президент України призначає і зміщує голову Державного комітету із телебачення і радіомовлення, а також половину складу Національної ради України по телебаченню і радіомовленню, другу половину якої призначає Верховна Рада України.

Окреслений Конституцією України курс визначає основні напрями і склад, структурну схему законодавства України у відповідній сфері, яку сьогодні, крім Конституції, складають спеціальні закони, підзаконні акти (укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України та ін.), окремі норми інших галузей законодавства. Крім того, процес законотворчості продовжується. У цілому загальна схема нормативних актів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання процесів інформатизації в державі, представляється таким чином: Конституція України та міжнародно-правові акти (угоди) з інформаційної сфери; базовий закон "Про інформацію"; видові закони; урядові акти; відомчі акти; акти органів місцевого самоврядування.

Отже, завершуючи загальний огляд проблеми стану засобів масової інформації у демократичному суспільстві, що формується в Україні, їх правового режиму діяльності та співвідношення з гілками державної влади, можна сформулювати деякі основні висновки:

1. Формування таких умов громадянського суспільства, як громадська політична активність й забезпечення свободи інформації, права на інформацію, подолання прихованої цензури, як засади майбутньої правової держави, почали стверджуватись, набувати реального змісту й втілення в Україні тільки в останній період.

2. Значне накопичення нормативно-правового масиву у сфері інформаційних відносин, формування самостійних правових інститутів і норм, принципів інформаційного права та наявність інших ознак дало підстави висловлювати сьогодні думку про формування цього законодавства в окрему галузь (галузь законодавства і галузь права) - інформаційне право.

3. Право на інформацію слід розуміти у більш широкому, ніж це викладено у національному законодавстві, розумінні – це право людини і громадянина на пошук і отримання, виготовлення, використання і зберігання, поширення і захист інформації у будь-якій, вільно вибраній, спосіб та не залежно від державних кордонів.

4. Засоби масової інформації не можливо у прямому розумінні називати "четвертою гілкою влади". Вони повинні розумітися і виступати як комунікації між різними гілками влади, як засіб оцінки їх роботи, контролю над ними з боку суспільства. Це форма втілення в життя ідей громадянського контролю влади.

5. Сучасна система підготовки фахівців у вищих навчальних закладах потребує удосконалення цього процесу на предмет інформаційно-правової підготовки і, особливо, підготовки правознавців, журналістів, психологів, політологів, спеціалістів з public relations. Відповідні програми й практика їх викладання в Україні вже існує.

**ЛІТЕРАТУРА**

1. Алексеев С.С. Право. Опыт комплексного исследования. -М.: Статут, 1999. -710 с.
2. Теория государства и права: Вып.2. -М.: Юрист, 1994. -72 с.
3. Югин В. Независимость от государственного вмешательства // Международная жизнь. -1993. -№ 10. -С.32-33.
4. Цвик М.В. Конституционные проблемы разделения властей (некоторые общетеоретические аспекты) // Вестник Академии правовых наук Украины. -1993. -№ 1. -С.60-68.
5. Джек Стюарт-Кларк. Независимость средств массовой информации как международно признанная норма демократии // Международная жизнь. -1993. -№ 10.
6. Закон України "Про інформацію" від 02.10.1992 р., № 2657-ХП // ВВР України. -1992. -№ 48, -Ст.650.

7. Закон України "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні" від 16.11.1992 р., № 2782-ХП // ВВР України. -1993. -№ 1. -Ст.1.

8. Закон України "Про видавничу справу" від 05.06.1997 р., № 318/97-ВР // ВВР України. -1997. -№ 32. -Ст.206.

9. Закон України "Про телебачення і радіомовлення" від 21.12.1993 р., № 3759-ХП // ВВР України. -1994. -№ 10. -Ст.43.

10. Закон України "Про рекламу" від 03.07.1996 р., № 270/96-ВР // ВВР України. -1996. -№ 39. -Ст.181.

11. Закон України "Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення" від 23.09.1997 р., № 538/97-ВР // ВВР України. -1997.

12. Конституція України // Голос України. -№ 138. -27.07.1996.

*Надійшла до редколегії 13.07.2005*

**ПИСЬМЕНИЦКИЙ А.А. СРЕДСТВА МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ В ДЕМОКРАТИЧЕСКОМ ОБЩЕСТВЕ: ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И СООТНОШЕНИЯ С ВЕТВЯМИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ В УКРАИНЕ**

Исследованы вопросы соответствия правового режима и правового статуса средств массовой информации в Украине требованиям формирования гражданского общества и общим принципам теории правового государства.

\*\*\*

**PIS'MENITSKIY A.A. MASS MEDIA IN DEMOCRATIC SOCIETY: LEGAL REGULATION ACTIVITY AND PARITY WITH BRANCHES OF GOVERNMENT IN UKRAINE**

Questions conformity of a legal regime and legal status of mass media in Ukraine to requirements formation of a civil society and the common principles theory of a lawful state are investigated.

УДК 351.74:061.1(100)

**А.А. ТЕЛИЧКИН, докт. юрид. наук,  
И.А. ТЕЛИЧКИН**

*Национальный университет внутренних дел*

**ЕВРОПОЛ: ОРГАНИЗАЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ  
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**

Рассматриваются вопросы функционирования ведущего правоохранительного органа Европейского Союза.

Логика сближения нашего государства с Европейским Союзом неизбежно ставит на повестку дня вопрос о сотрудничестве Министерства внутренних дел Украины с общеевропейскими правоохранительными структурами и, в первую очередь, Европейской полицейской организацией - Европолом. С учетом того, что данная международная правоохранительная организация создана относительно недавно, в научной литературе ее правовая база, организационная структура, система управления, несмотря на определенный научный и практический интерес, описаны все еще недостаточно. Анализ отдельных аспектов деятельности Европола можно найти в работах лишь нескольких исследователей, прежде всего, Н.Н. Курко [1] и О.И. Лежениной [2].

Вследствие этого решение задач, поставленных перед данной статьей, а именно: изучение истории создания Европейской полицейской организации, ее правовой базы и организационной структуры, а также выработка практических рекомендаций в сфере организации сотрудничества МВД Украины и Европола, на наш взгляд, будет способствовать проведению дальнейших исследований в области международной правоохранительной деятельности.

Европол - правоохранительная организация Европейского Союза, осуществляющая координацию деятельности государств-членов сообщества в деле предотвращения и борьбы с наиболее опасными формами международной организованной преступности.

Интеграционные процессы в Европе, помимо пози-